

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Inserati: Enostolpna petlirvsta (59 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostolpna petlirvsta K 1.— Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Cena celoletna po pošti K 40.—, za Ljubljano K 36.—
 polletna " " " 20.— " " " 18.—
 četrtletna " " " 10.— " " " 9.—
 mesečna " " " 3.50, " " " 3.—
 Uredništvo in uprava: Kopitarjeva ulica 6. — Telefon 50.

Živila za Slovenijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Dubrovnik, 1. februarja. V Trst je odplula ameriška ladja, ki je vozila 400 ton pšenice, namenjene za Jugoslavijo. Ladja doslej še ni priplula v Trst. Najbrže so Italijani pšenico rekvirirali in porabili zase.

Boka, 1. februarja. Semkaj je priplula nova ladja iz Amerike z živila za Slovenijo. Upati je, da bodo imeli Slovenci to

pot več sreče kakor s pšenico, katero so jim pojedli Italijani.

Dunaj, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Po dogovoru glede izmenjave 30 vagonov soli za moko in fižol so dovršene prve kompenzacijske pogodbe z Jugoslavijo, in sicer z vlado SHS v Ljubljani; na obeh straneh se dela izvršitev.

Nad 5 milijard bankovcev v državi SHS.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 1. februarja. Vršijo se zelo natančno proučevanje našega finančnega stanja na podlagi zigosanih bankovcev. Kakor vemo iz gotovega vira, cenijo, da je

v naši državi v prometu nad 5 milijard K v avstrijskih bankovcih. — Ko se končno dožene stanje bankovcev, bo naša valuta lažje urejena.

Nagrada za glavo dr. Senekoviča.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 1. februarja. Nekaj mariborski Nemec je razpisal 5000 K za glavo slovenskega policijskega komisarja dr. Senekoviča, katerega smatrajo za glavnega krivca, da se jim ni puč posrečil. Javno je znano v Mariboru, da je za tistega, ki bi ubil dr. Senekoviča, razpisana nagrada 5000. kron. Dr. Senekovič je 30. januarja dobil tudi grozilno pismo, v katerem mu

nekaj nemški lopov grozi, da ga bo ubil, ter omenja pri tem tudi, da je za njegovo glavo razpisana omenjena nagrada. Dr. Senekovič je izročil razpis te nagrade in originalno grozilno pismo francoskemu majorju Montegu, ki se je včeraj odpeljal na Reko, da poroča ententnemu vrhovnemu poveljstvu o dogodkih na naši severni meji.

Belgrad proti Italijanom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zemun, 1. februarja. V nedeljo, dne 2. februarja ob 10. uri popoldne se vrši v Belgradu veliko protestno zborovanje proti

italijanski okupaciji jugoslovanskega ozemlja. Listi pozivajo občinstvo k obilni udeležbi.

Italija se bo morala odreči.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Ženeva, 31. jan. Zdi se, da se bo Italija morala odreči krajem, katere je zahtevala. Glede prepornih krajev na Jadranu se bo uvedlo začasno nadzorstvo, medtem, ko se bo Dalmaciji in Reki dala svoboda, da se izjavita, h kateri državi hoteta pripadati.

Berlin, 31. jan. »Lokalanzeiger« na-

znanja iz Haaga, da sta Orlando in Diaz branila pravico Italije do Reke in do vhodnega obrežja Jadranskega morja, a sta našla malo odziva in podpore. Tudi Angleži so sprejeli ameriško stališče. Orlando je izjavil v zasebnem razgovoru, da bo treba statistiko, predloženo po Jugoslovanih, preiskati.

Preganjanci.

Mariborske dogodke so Nemci skušali popisati svetu kot sliko iz pekla, v katerem trpi spodnještajersko nemštvo. Podoba, ki jo je dobil bralec o Slovencih, če verjame nemškemu časopisu, je enaka predstavam, ki jih imamo o divjakih iz centralne Afrike. Nemci so mirno demonstrirali in slovensko vojaštvo je naenkrat in brez vsacega povoda začelo streljati, morilo je iz zgolj sovraštva in krvoločnosti. Tako pišejo nemški časopisi. Da zavede svet v napačno sodbo o rešničnih razmerah na Spodnjem štajerskem, troši tudi dunajski dopisni urad vesti, ki nas morajo označiti kot nasilne ljudi brez smisla za zakon in pravico.

Tako pripoveduje dunajski dopisni urad, da so Jugoslovani v Spodnjem Dravogradu prišli in neznano kam odpeljali Nemce, ki so se izjavili za pripadnost k Nemški Avstriji ali ki simpatizirajo z njo. Iz Celovca naznanja telefon, da Jugoslovani zapirajo in v Ljubljano spravljajo vse železničarje, ki so se izjavili za nemško-avstrijsko državljanstvo itd.

Če bi živeli v starih avstrijskih časih, bi vsa država odmevala ogorčenja in sovraštva do Jugoslovancev. Danes je stvar drugačna. Nemške laži se bodo razpršile kakor pene, kajti danes imajo alpski Nemci svetovno kontrolo nad seboj, in njihovi brzogaji ne bodo mnogo izdali. Mariborski dogodki so se vršili pred očmi ameriške komisije in ona je že povedala o njih svoje mnenje. Pred očmi zastopnikov entente je nemška množica napadla naše vojaštvo, pred ameriški gosti so Mariborčani ugajali sleparstvo s podpismi za Nemško Avstrijo. Ameriški komisija se je na svojem polovanju po Koroškem lahko prepričala, da se kljub izrečnemu ukazu naši begunci niso smeli vrniti domov. Nevtržno razsodišče se je v Velikovcu prepričalo, da so Nemci lagali, ko so trdili, da so tam zbrani begunci iz ozemlja, zasedenega po Italijanih, in so do dna spoznali nemške spletko in zvijače.

Nemcem se torej vloga ubogih preganjancev slabo poda. Sprevideti bi morali, da so se časi spremenili, in kakor je prejšnje nasilje rodilo odpor ter povzročilo polom, tako se bodo laži končale s tem bridkejšim razočaranjem.

Težave pri sestavi hrvatske vlade.

Starčevićanci gredo v opozicijo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 1. februarja. Kakor se je včeraj poročalo, se je namerjal hrvatski ban posvetovati z zastopniki raznih strank glede sestave nove deželne vlade. Pri sestavi vlade so se pojavile težave, ker se Starčevićanci nočejo udeležiti razgovorov z banom.

Starčevićeva stranka prava stoji na stališču pokrajinske avtonomije in sliši se, da bo izključila iz svoje srede bivšega poverjenika za varnost mesta Zagreba dr. Angjelinovića, ki je podal v »Jutarnjem listu« izjave v smislu centralizma, enake izjavam notranjega ministra Pribičevića.

Enotno delavsko zavarovanje v Jugoslaviji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 1. februarja. Jutri se sestane v Belgradu komisija, ki ima nalogo, da preštudira delavske razmere v vseh zemljah SHS ter izdela načrt za enotno delavsko zavarovanje. Kot podlaga bo služil delavsko-zavarovalni zakon Hrvatske in Slavonije iz leta 1907.

Zagreb, 1. februarja. Prihodnji teden se bo v zadevi enotnega delavskega zava-

rovanja vršila v Belgradu enketa, ki bo o tej zadevi končno sklepala in jo uredila. Hrvatsko delavsko zavarovanje iz l. 1907 je slabše od našega dosedanjega, vsled česar bo enketa morala to postaviti našim razmeram primerno še le prilagoditi. Na enketo bodo zastopani tudi zastopniki slovenskih delavskih organizacij.

Dalmacija in Reka kot vojna odškodnina.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Ženeva, 31. jan. Glede uprave kolonij se ni dosežen sporazum med zavezniki. Ko je postalo stališče predsednika Wilsona in popolen obseg njegovih načel znano, je nastala bojazen, da bo Wilson skušal izvesti svoj program glede Alzacije-Lorene, Poljske, Češke in Jugoslavije. Zlasti se boje Italijani za Dalmacijo in Reko. Toda ta bojazen se bo pokazala kot opravičena edino-le glede Italijanov. Italijanska odposlanca Generalli in Diaz sta na

mnogih posvetovanjih z Lloyd Georgem, generalom Smuthsom in Wilsonom trudila se, da dosežeta odobritev svojih zahtev glede Dalmacije in Reke ter bivšega avstro-ogrškega ozemlja na ta način, da sta izjavila, da bi se Italija zadovoljila s temi kraji kot svojo odškodnino. Vendar se Italijanom ni posrečilo prepričati nasprotnikov. Kasneje je ameriška delegacija imela poseben posvet, kjer se je bavila s temi vprašanji.

Razdor med bosenskim muslimani.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Sarajevo, 31. jan. V Bosni vlada med muslimani velika zmeda. Muslimani se še niso mogli najti v novih razmerah in niso našli smeri, v kateri bi se združila večina muslimanov. Razmere so take, da ima sedaj pravzaprav vsako glavarstvo svojo stranko in svojo organizacijo. Med listom

»Jednakost«, ki zastopa srbske muslimane in »Vremenom«, glasilom ministra dr. Spaha, ki brani koristi samostalnih muslimanov, se je začela dovolj ostra polemika. Vsled notranjih nemirov v deželi in nenotnosti v ostalih strankah je politični položaj tembolj zapleten in nejasen.

Resnica o Mariboru.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Maribor, 1. februarja. Nemci in nemškutarji so razkričali po svetu, posebno po nemškem časopisu, da je bilo pri mariborskih demonstracijah dne 27. januarja mrtvih 12, 15, 20 in celo več oseb. Celo požarna bramba je razširjala napačna poročila. Uradno se je ugotovilo, da je bilo mrtvih samo 7 oseb in sicer na licu mesta 4, trije so pa pozneje v bolnici umrli. Število ranjenih pa sploh še ni natanko dognano. Nemci so nalašč širili še bolj gorostasne vesti o teh krvavih mariborskih dogodkih, da bi nahujskali ves nemški svet zoper Slovence in da bi tudi pri ententi zbudili mržnjo do nas.

Ceška sanitetna misija Srbiji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zemun, 31. januarja. V Belgrad je odšla češko-slovaška misija, obstoječa iz 4 častnikov in 6 civilistov. Pripeljala je seboj veliko sanitetnega materiala za Srbijo.

Francoska nezadovoljnost.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Bern, 31. jan. Clemenceau resignirano priznava v »L'Homme libre«, da je moral na mirovnem posvetu žrtvovati mnogo svojih osebnih naziranj, da ostanejo zavezniki složni. Clemenceau miri francosko občinstvo, da Francija ne bo ničesar izgubila na svojem prestižu.

Preskrba Nemške Avstrije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Moravska Ostrava, 31. januarja. Ameriška komisija je ukazala Čehom, naj preskrbe Nemško Avstrijo in Ogrsko s premogom. Če bi tega ne storili, bi jim ententa ne mogla dati surovin.

Za zračni promet.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 31. januarja. Prihodnji teden se bodo velevlasti posvetovale, kako bi se uredil zračni promet.

Za vojno odškodnino.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 31. jan. V predsedstvu mirovne konference je izjavil češki zastopnik dr. Beneš, da je Češka vsled poloma Avstrije-Ogrske utrpela težko škodo. Zato bodo Čehi zahtevali vojno odškodnino. Razen tega je dr. Beneš zahteval zastopnika v poverjeništvu za vodna pota, ker je češko-slovaški državi nujno potreben izhod na morje.

Rotterdam, 31. jan. Belgija zahteva kot odškodnino za škodo, povzročeno ji po vojski, 15 milijard frankov.

Berlin, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V Spaau se že dolgo pogajajo o odškodnini, ki bi jo morala dati Nemčija za vse na severnem Francoskem in v Belgiji uničene ali odnesene umetnine. Mnogi zahtevajo, naj odda Nemčija za odškodnino umetnine iz svoje javne ali iz zasebne posesti.

Ceška konstituenta.

Dunaj, 31. januarja. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. urad poroča: Ustanovna narodna skupščina se sestane najkasneje 4. marca. Na dan otvoritve bo po poslovniku predsedoval seji starostni predsednik. Volitev treh predsednikov skupščine bo po pogajanjih s strankami dne 6. marca. Nekaj dni pozneje, nemara 11. marca, bo volitev in namestitev novega državnega sveta. Novi državni svet bo izdelal vladni program in namestil državne tajnike. Ob tem bodo poverili sestavo kabineta osebi, imenovani po državnem svetu, ki bo predložila državnemu svetu svoje predloge.

Ceško-poljski spor poravnati.

Pariz, 31. jan. (Lj. kor. ur.) Čehoslov. tisk. ur. poroča: Preporno vprašanje med Poljaki in Čehoslovaki je konferenca povoljno uredila. Velesile smatrajo to zadevo za opravljeno. Konferenca je sklenila, da se s četami zasedejo preporna ozemlja. O industrijalnem ozemlju bo odločilo mirovna konferenca.

Berlin, 31. jan. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Korespondenca »Politisch-parlamentarische Nachrichten«, ki je v ozkem stiku z vlado, se bavi s prepričnim radikalnega socializma proti narodni skup-

ičini, zlasti s poskusom narodne skupščine, da kot protiparlament vzpostavi drž. kongres delavskih in vojaških svetov.

Nemško-poljska vojska.

Berlin, 31. januarja. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada javlja Wolffov urad, da so nemške čete tekom nadaljnjih bojev zavzele poznanske kraje Gromaden, Friedenberga in Grossneudorf.

Zveza narodov.

Berlin, 31. jan. (Lj. kor. u.) Glasom dun. kor. urada poročajo večerni listi iz Haaga: Končnoveljavni načrt zveze narodov bo prejkone formuliran še preden odputuje Wilson.

Mirovni posvet.

Pariz, 31. jan. (Lj. k. urad). Glasom dun. kor. urada poroča »Agence Havase«: Komite desetih zastopnikov velesil je v četrtak v obeh sejah razmotrival kolonialna vprašanja. Razgovor se je sukal na podlagi Wilsonovega predloga. Lloyd George je izjavil, da se je angleški vojni kabinet v večerajšnji seji pridružil teoriji Wilsonovi. Zastopniki dominijonov so proti temu energično protestirali. Naposled se je dosegel ta sporazum: Ako prebiva v nekaterih izmed teh pokrajin dovolj civiliziranih ljudi, ki morejo zlasti izraziti se o svoji bodoči vladni in ako resnično morejo vladati sami sebe, bo zveza narodov uresničila njih želje. Zlasti Arabija in Mezopotamija se navajata kot primera, kjer bi bilo to mogoče. Taki narodi morejo izraziti svojo voljo, da pridobijo svojo narodno neodvisnost ali pa da hočejo živeti pod protektoratom te ali one velesile. V obeh primerih bi se zveza narodov s tem njala, v primerih pa, kjer bi narodi zmnožni, da bi se sami vladali, bi zveza narodov izvolila ono državo, ki bi bila spriča geografske sosesčine ali iz kateregakoli drugega vzroka najbolj sposobna, prevzeti to upravo. Ta država bi jela poslovati pod gotovimi garancijami, ki bi jih določila mirovna konferenca in zveza narodov. Te garancije bodo za razne dežele različne, primerne krajnim pogojem in primerne velesili, izbrani za mandatarja. Soglasno so uredili vprašanje za afričanske kolonije in za kolonije na daljnem vzhodu po nekakem status quo. Ostanejo naj pod vlado sedanjih okupacijskih držav, dokler se ne udeležijo zveza narodov. Kar se tiče azijske Turčije, bo teorija mandata veljala že izza današnjega dne. Četvorica velesil bo dobila nalog, upravljati to ozemlje. Odbor velesil je tudi od najvišjega vojnega sveta v Versaillesu zahteval sporočilo o najboljši uporabi zasedenih čet v azijski Turčiji. Člani preiskovalne komisije, določene za Poljsko, so imeli v četrtak dopoldne in popoldne sejo pod predsedstvom generala Bothe. Zaslili so zaporedoma poljske in čehoslovaške delegate in se potrudili, sporazumeti se z njimi o sredstvih, da se naredi konec krvolitju v tešinskem okraju, ne da bi uredili mejno vprašanje.

Delavski nemiri na Dunaju.

Dunaj, 31. januarja. (Lj. kor. ur.) Glasom dun. kor. urada poroča neka parlamentarna korespondenca, da je komunistična stranka danes pri poslopiju Schumannovega cirkusa pod milim nebom priredila zborovanje brezposelnih, na katerem so voditelji komunistov poročali o svojem razgovoru z državnim podtajnikom Hanuschem. Po končanem zborovanju je del brezposelnih, ki se je medpotoma pomnožil na blizu 2000 oseb, poizkušal priti pred parlament. Polastil se je nekega tovornega avtomobila in skušal prodreti stražni kordon. Samo enemu delu demonstrantov se je posrečilo za avtomobilom priti na Ring, ostale pa je straža odrinila v stranske ulice. Pred parlamentom je na tovornem avtomobilu tjakaj dospela brezposelna zadržala jezdeča policija, jih zajela ter odvedla, ostale demonstr. pa je policija razkropila. Nekaj brezposelnih je poizkušalo pred parlament dospeti po cestni železnici. Ko pa so izstopali iz tramvaja, je policija razkropila tudi nje.

Iz pokrajine.

kr Dovolj kruha. »Narodni list« piše: Mi Slovenci, Srbi in Hrvati smo imeli za se dovolj kruha, a morali smo hraniti silno množino tuje vojske. Pšenice in rži bo toliko, da če je na vsako osebo računamo 150 kg na leto, da nam je bo ostalo 4 milijone kvintalov, ki jo bomo lahko izvažali. Ječmena je pri nas toliko, da ga bomo lahko prodali za 60 milijonov dinarjev, a turščice nam bo ostalo preko obilne potrebe 15 milijonov kvintalov. Za pšenico, rž, ječmen in turščico bomo dobili nad 400 milijonov kron in še bo ostalo vsega nad potrebo.

kr Prepri. »Zora« prinaša notico Rikarda Katalinića Jeretova: »Prepirajo se živo, zdravo živo, tako kot se znajo naši ljudje prepirati: »Jaz vam pravim, da Srbi in Hrvati niso eno, jaz vam pravim...« — »Kako da niso? To so bratje,« vpije drugi. Tretji molči. Drugi pogleda tretjega, pa mu reče: »Kaj molčiš? Kaj praviš? Ali si ti Srba brat?« — »Nisem, Jovane,« reče tretji mirno. — »Ha, ali siliš, Ivane, naš Ilija je pametna glava, pa poglej njegovo sodbo.« — Ilija pogleda oba in reče mirno: »Srb Hrvat ni brat, ker je isto kot Hrvat in sam sebi ne more nihče biti brat. Ne prepirajte se neumno! Kdor je Hrvat, je Srb, in kdor je Srb, je Hrvat. In še nekaj: Jaz vam govorim srbsko, pa me vi hrvatsko razumete, in ko vi govorite hrvatsko, jaz vas razumem srbsko.« — Ivan in Jovan sta utihnili, ko sta videla, da jima je Ilija od Neretve od Boga dan, da jima razsvetli pamet.

kr Za uvedbo enotnega službenega jezika v vojski SHS. Osješka »Hrv. Obrana« opozarja na potrebo, da se za vojsko SHS uvede enoten službeni jezik. Spominja, da so Hrvati, ko se je za domobranstvo uvedel materinski jezik, sestavili slovar najpotrebnejših izrazov za poveljevanje in tehnične predmete. Te izraze so vzeli deloma naravnost iz naroda, deloma

so tuje izraze več ali manj srečno prevedli v hrvaščino; Srbi so pa enostavno osvojili tuje izraze: komanda, komandant, armijska komanda, kader, šilbok (Schildwache) itd., tako da če danes javi hrvatski častnik srbskemu predstojniku v hrvatskem službenem jeziku, ga srbski častnik ne razume. Temu treba pomagati. Skliče naj se enketa hrvatskih, srbskih in slovenskih častnikov pa jezikovnih strokovnjakov in književnikov, ki naj sestavijo slovar enotnega službenega jezika za vojsko.

kr Ukraden avtomobil jugoslovanskega poslanstva. Šofer Rudolf Komaron je pustil na Dunaju avtomobil jugoslovanskega poslanstva, tipa »Skat«, ki ima 4 sedeže in je vreden 30.000 kron, pred neko hišo v prvem okraju in stopil v vežo po opravo. Ko se je čez par trenutkov vrnil, avtomobila ni bilo več. Pozno po noči so ga našli v neki oddaljeni ulici, samega, brez sprednjih gumijev.

kr Nemški učitelji na Primorskem. Narodni svetnik dr. Waldner se je v imenu nemške narodne stranke zahvalil nemškemu učiteljem »za njih težko in uspešno delovanje na Primorskem, ki je sicer zdaj za Nemce izgubljena, vendar pa bo ostalo to, kar je storila doli nemška požrtvovalnost in volja, slaven list v zgodovini nemškega naroda...« »Fremdenblatt« pristavlja, da lahko učitelji iz juga, ki se nahajajo v bedi, črpajo iz tega tolažbo in prepričanje, da niso pozabljeni. — Kot se vidi, jemljejo Nemci slovo od svojih sanj. Toda učiteljem črpanje teh besed ne bo utolazilo lakote.

kr Penzije vojaških vdov in sirot za december in januar. Na brzojavno vprašanje je naš zastopnik na Dunaju brzojavno odgovoril, da so penzije za vojaške vdove in sirote za mesec december in januar že izplačane potom poštne hranilnice. Kdor bi jih še ne prejel, jih dobi v najkrajšem času. To v pojasnilo na mnoge prošnje in pritožbe.

Iz Ljubljane.

1 Nov roman. S ponedeljkom začne izhajati v našem listu nov roman, ki ga je spisala slavna pisateljica Selma Lagerlöfova. Roman je pisan voljudno in zanimivo. Snov romana je zelo interesantna.

1 Pogreb žrtve. Včeraj popoldne se je vršil lep pogreb od nemškega kmeta umorjenega poročnika Hugona Widmayerja. Ne pogreb sam, dejstvo nas je klicalo na ulice, misel sama nam je stiskala srce, da imamo na lastni zemlji od Nemcev vzgojene, zaslepljene janičarje, ki sramotijo naš narod. Kaj bi rekli Nemci, če bi se zgodilo obratno. Vendar pa sem slišal nešteto Ljubljančanov, ki so se spraševali: Kaj se je zgodilo? Kdo je ta?

1 Visokošolcem tehnikom. Kot delegat društva inženjerjev v Ljubljani vas vabim na nujen razgovor, ki se naj vrši v nedeljo 2. februarja ob 10. dop. v poslopiju drž. obrtne šole, dvorana št. 16, I. nadstropje. Predmet razgovora: Nadaljevanje študij, otvoritev pomožnih seminarnih kurzov v Ljubljani. — Milan Sukić.

1 Oderuštva v Ljubljani. Prejeli smo: Pred kratkim sem se preselil iz Dunaja v Ljubljano. Navedem le naslednja suha dejstva in številke, ki ilustrirajo ljubljanske in dunajske razmere: 1. Dunaj: enovprežen voz iz Gersthofa na južni kolodvor (1 in četrt ure vožnje) 30 K. Ljubljana: enak voz od kolodvora v hotel Union (5 minut vožnje) 25 kron. 2. Dunaj: spravljanje kovčkov na kolodvor 20 K; Ljubljana: spravljanje iste prtljage iz kolodvora v 5 minut oddaljeno stanovanje 30 kron. Voznik kakor postrešček sta izjavila, da v Ljubljani ne obstojajo sedaj za ta dva obrta nikake takse. 3. Govedina v dunajskih gostilnah porcija 5 ali 6 kron. Iste cene so v ljubljanskih gostilnah, samo s to razliko, da stane na Dunaju 1 kg govedine 28 K, v Ljubljani pa 8 kron. Kje je poklicana oblast, da stopi krepko na prste tem nesramnim navijalcem cen?

1 Iz muhe konja, iz komarja slona nare-

de Lahi, ki pišejo, tako kot želijo, da so v Ljubljani krvavi spopadi, pri katerih so srbski vojaki ubiti, Slovenci pa so vzklikali: »Živela naša neodvisnost! Ne maramo nobene spremembe vladarstva!« Gre najbrže za dogodek v hotelu »Ilirija«, kjer je bil slovenski vojak zabodel Srba. — Lahi komaj čakajo pri nas notranjih nemirov. Naj pazijo nase, da se ne bodo našli v kratkem sredi ognja revolucije. Ljubljancem ne poznajo. Če je ta v suženstvu, je silno boječ in še govoriti ne upa, če je svoboden, se mu pa tako dobro zdi, da pije...

1 Brezplačen zakup mestnih njiv. Stranke, ki so za časa vojske imele mestne njive v svrhu obdelovanja v brezplačnem zakupu, se pozivajo, da se pri gospodarskem uradu mestnega magistrata izjavijo, če tudi letos reflektirajo na ta svet, ki bi ga morale za pridobivanje prehrane obdelovati. Kdor se ne priglasí, zgubi pravico do sveta, ki se drugam odda.

Izza kulise.

Ura je bila ravno devet, ko vstopi moja mati v sobo in mi pravi: »Ivan, vstani, zunaj stoji gospod, ki bi rad s teboj nujno govoril!« Zagodrnjal sem, ker sem imel mačka — mačka imam vedno, kadar moram že ob 9. uri zvečer iz kavarne — in se napravil za silo.

»Dober dan, Ivan!« me je pozdravil gospod in spoznal sem v njem urednika »Večernega lista«, starega prijatelja Viktorja.

»Veš, Viktor, kadar boš hodil k meni v vas, si izberi tako uro, da me ne bo treba buditi iz najslajših sanj!«, sem mu odgovoril.

Potolažil me je s cigareto in mi povedal na kratko, da namerava »Večerni list« prinašati do preklica gledališka premišljevanja in govoričenja in da me je prišel »oficijelno« — prosim v demokratski državi — prosit, da bi prevzel ta referat. Za honorar mi je ponudil 30 vinarjev od vrste, oziroma en košček sladkorja v kockah. Ker sem že ves teden pil grenko kavo, sem se odločil, da sprejemem ponudbo, in sem šel takoj na delo.

Oh, ko bi bil takrat vedel, koliko letanja me bodo stale te vrste, nikdar bi ne prevzel tega posla. Urednik Viktor je želel vedeti, kako se počutijo kulise bivšega nemškega gledališča na slovenskem odru.

Odoravil sem se na pot Blatna je bila, a navdušen mladenci dvajsetih let se ne ustraši slabega poša, ako ga ta pot vede do pisateljske slave. Pricokljaj sem do dnevne blagajne in se nasmehnil z najslajšim smehom, ki mi je takrat prišel na lice. Lepi blaginčarki in jo prav ponižno prosil, da naj mi da eno vstopnico za »Za kulise«.

»Kaj?« mi je rekla. »Karto hočete imeti za »za kulise«? Ali ne veste, da se niti kart za »pred kulise« ne dobi brez protekcije, kakor to trdijo dan za dnem časopisi.

»Fant«, sem si rekel, »koj v začetku si poporel«. Pa se nisem ustrašil in sem prav tibo zašepetal: »Gospodična, ako mi daste tako karto, da se lahko predstavim

bivšim nemškimi kulisam, bom z Vami po bratovsko delil sladkor, ki si ga s to karto zaslužim«.

Joj, ko bi jo videli, kako je zrasla in vpila nekaj o podkupovanju. Ko sem se ji opravičeval, kakor sem vedel in znal, se je razjarjeno nebo njenega obličja malce razvedrilo in dejala mi je: »Glede vaše želje se obrnite na šefa drame g. Nučiča!«

Šel sem k njemu, se mu dostojno predstavil in povedal svoje želje. Gospod je bil silno prijazen in uljuden, a dejal je, da mi ne more izpolniti zahteve, ker pri gledališču nima nič govoriti. Obrnem naj se na šefrežiserja g. Mareka.

Poiskal sem gospoda Mareka. Izredno ljubezniv gospod, eleganten in postrežen. Ker sem jaz znal malo češki, on pa malo slovenski, sva se kmalu razumela. Skomigal je z ramami in me prijazno podučil, da to dovoljenje ne spada v njegov resort, pač pa naj se obrnem na šefa opere, ki ima ravno skušnjo na odru.

Prisopihal sem do g. Rukavine, opravil najprvo vse etiketne posle modernega človeka in mu končno povedal, po kaj sem prišel. Nasmehnil se je, izpod njegovih obrvi je švignil prijazen, a vendar resen pogled čez me in rekel mi je: »Gospodine, ja vam ne mogu dati dozvole, potražite gospodina intendanta drame, on vam može dovoliti ulaz na binu«.

Poslovil sem se, kakor se spodobi in iskal po celem gledališču intendanta drame, g. Grafenauerja. Povedali so mi, da ga zastoni iščem v gledališču, pač pa ga morda najdem v vladni palači. Hitro tja. Slednjič ga najdem. Smehljaj se je, ko sem mu potožil svoje bolečine in zelo uljudno me je posadil na stol. Najin pogovor je izzvenel v stavek: »Sicer bi Vam jaz lahko dovolil dostop za kulise, vendar je bolje, ako se obrnete na intendanta opere in operete, g. Govekarja«.

Za eno spoznanje bogatejši sem premikal noge nazaj h gledališču. Pri vходу srečam prijaznega gospoda in ga prosim, da mi pove, kje bi lahko dobil g. Govekarja. Odgovoril mi je po poljsko: Pana

intendanta nie, možno trafić we teatrze przed pół dziewiątą godziną wieczorem, Posseđi do magistratu.

No in šel sem na magistrat. Tam po dolgem iskanju in iztikanju po tej moderni in velikomestni stavbi najdem g. Govekarja in mu ponižno razložim vzrok svojega obiska. Povedal sem mu celo zgodbo svoje hoje po raznih instancah in ga prav lepo prosil, da naj se usmili mojih ubogih podplatov. Njegov blede obraz je gledal name resno in kot kip hladno. Samo ščipalnik se mu je malo stresel.

»Veste, jaz bi Vam to lahko in rad dovolil, pa so že razmere take, gotovo da bi se kdo našel, ki bi rekel, da se vlikam v vsako stvar in zopet bi imel revolucijo. Pojdite k g. ravnatelju Praprotniku, ki je moj prijatelj, on naj Vam dovoli. Temu ne bo nihče ničesar očital, ker je naš blagajnik.« Sicer pa veliko uspeha in dobro napise!

V spoznanju, da je denar gospod, grem v Jadransko banko, a tam so mi rekli, da je g. ravnatelj Praprotnik pravkar odšel v gledališče. Hajd za njim in res, imel sem srečo in dobim gospoda v intendancijski pisarni. Izredno ljubeznivo me je sprejel, mi kavalirsko ponudil cigareto in na izliv moje duše dejal hudomušno se smehljajoč: »Jaz Vam to radevolje dovolim, pa jaz nimam žalibog niti najmanjše pravice, dovoljevati take reči. Obrnite se glede tega na g. intendanta Govekarja!«

Povem mu, kako in kaj sem opravil pri njem in tedaj me potraplja g. blagajnik po rami in reče: »Pojte, pojte, Govekar se je samo tako delal, samo on lahko to dovoli, le pojte še enkrat k njemu.«

Jezen in v dno duše užaljen sem šel iz pisarne s trdnim sklepom, da povem uredniku Viktorju, da za obljubljeni honorar niti čevljev ne bom mogel kupiti in da naj si zato poišče koga drugega, da ga bo imel ves svet za »gumilastiko«. Ravno ko sem s trdimi koraki in s strelo v očeh stopil iz gledališča, me pozdravi Jože Muha.

»Dober dan, g. Ivan, ka pa Vi tukaj delate?«

»Pravega gospodarja iščem, pa ga ne najdem!«

»Ja veste, to je tako«, me je poučil. »Najbolj pametno je, če je vsak sam svoj gospodar.«

Stanoval sem natreč pred leti z Jožetom Muho v isti hiši in ta Jože Muha sedaj postavlja kulise na odru in opravlja druga oderska dela. Tako je bilo. Najino znanje.

»Pa, po kaj gospod Ivan, hodite tod okrog.«

Zaupal sem mu, ne iz zaupanja, ampak iz jeze.

»Ha, ha«, se je zasmel. Če hočete študirati kulise, pa kar z mano, jaz Vas popeljem.«

»Gospod Jože, odkod imate dovoljenje, da me pustite za oder?«

»Kaj, je zarohnel gospod Jože, odkod imam dovoljenje?« Kaj meni to mar? Z mano pojdite, pa je. Če mi kdo kaj reče, bomo pa zvečer štrajkali, potem naj gospodje sami igrajo.«

Tako sem prišel končno vendar za kulise. Kaj sem opravil tam, Vam novem prihodnjic.

Jean Coq.

Politična kronika.

p Dr. Korošec v Belgradu. Belgrad, 31. jan. »Epoha« javlja, da bo jutri prinesla važen pogovor z dr. Korošcem o Trstu in Gorici.

p Protestni shod v Mariboru. Maribor, 1. februarja. Za nedeljo 16. t. m. pripravljajo mariborski Slovenci protestno zborovanje zoper zadnje vsenemške demonstracije v Mariboru, na katerem bodo tudi protestirali proti krivicam, ki se godijo primorskim, koroškim, beneškim in ogrskim Slovencem. Na shodu bodo govorili govorniki vseh slovenskih strank.

p Lah se brigajo za Srbijo. »Gazetta di Venezia« se trudi dokazati, da se je Italija brigala za Srbijo bolj, nego Rusija. Radi Srbije se je proglasila l. 1914. za nevtralnno, a l. 1916. je radi Srbije zasedla Drač v Albaniji in Elbasan ter je poslala vojsko v Macedonijo in Grško. Samo Italiji se ima zahvaliti Srbija, da je lani zopet zasedla svojo domovino. In sedaj Srbstvo propada radi Slovencev in Hrvatov. Korošec širi ideje vojne. Vesnić pravi, da londonski pakt ne velja, regent Aleksander sprejema tržaško odposlanstvo... — Polno grehov imajo tedaj Srbi. Ubogi Lahončki!

p Čehi se morajo umakniti. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega poročila ogrski kor. ur., da je čehoslovaška vlada iz Pariza dobila naročilo, naj svoje čete umakne za črto, katero je bila določila entente. Ta črta poteka od Požuna ob Donavi do izliva reke Ipole, potem ob Ipoli do Rimavske Sobotice in od tam v ravni črti gori do izliva reke Ung in končno ob reki Ung do Užoka.

p Nevarni časopisi. V Trstu in v Reki je laško vojaško poveljstvo prepovedalo prodajanje hrvatskih časopisov. — Razumljivo: zato ker se potegujejo za opravičene zahteve Jugoslovancev. Laške časopise, ki slepijo ljudstvo in ga huiškajo za krivično stvar, pa smejo razpečavati na kupe, razen socijalističnega »Avanti«, ki jim ne pihlja na uho. Vse se kaznuje!

p »Višek predrznosti« imenuje neki nemški list dejstvo, da »Marburger Zeitung«, ki sme zopet izhajati, ne prinaša nobene vrste o mariborskih dogodkih, ampak samo dva oklica generala Maistra, po katerem morajo vsakega, ki se je udeležil demonstracije, naznaniti. — Pa je res predrzen ta general Maister!

p Nemška Avstrija strada. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada se poroča: uradno: Posebna komisija nemaško-avstrijske vlade se v soboto odpelje v Pariz, dogovarjati se o preskrbi Nemške Avstrije z živili ter o finančnih vprašanjih, ki so s tem v zvezi.

p Brez posebnega povelja. (Lj. k. u.) Glasom dun. kor. urada poroča »Il Mattino«, da je italijanski mornariški minister ob vzhodni jadranski obali zasidranim vojnim ladjam zaukazal, da naj brez posebnega povelja zatirajo zoper Italijo naperlene nemire, pravočasno zaprečajo izzivanja in imajo za vsako možnost čete za izkrcanje pripravljene.

p Laška svoboda. Italijani so pregnali Zadra znanega hrvatskega pesnika Ri-

karda Katalinića Jeretova. To je res italijanska svoboda!

p D'Annunzio je za norišnico. V jakobinskem listu »Popolo d'Italia« bobni in rolni na eni celi strani lista, navaja krščanske citate in blošfermira, samo, da bi dokazal, kako spada Dalmacija po božjih in človeških pravicah k Italiji, po božjih milostih, ki je tako zgradil zemljo, da dobi na nji vsak rod svojo »dedščino«. O Wilsonu pravi: »Mi beračimo za nasmešek tega sodnika. Mi slavimo dvaintrideset zob tega zagonetnega nasmeha.« O Jugoslovanih pravi, da so, »druha!«, ki hoče pod maslo mlade svobode in pod imenom bastarda iztrgati Italiji to, kar so oni priberili z orožjem in bolečino, ter obdržati na veke.« O Francozih: »Ljudstvo maščevanja pusti pijano zmage vihrati šopke na čeladah, zatrobi vse fanfare in podviže korak, da moramo mi stopiti v stran in jih pustiti, da gredo mimo nas.« Lepo pravi o Angležih: »Ljudstvo petkratnega obeda na dan se je komaj nasitilo žeje po krvi, ko je zopet odprlo žrelo, da pogoltne kolikor mogoče veliko, mi pa smo morali trebušni jermen stisniti za par luknjic.« — Hud je postal mož zadnji čas, ves svet ga jezi. Ko bi pri teh budalostih polnih sovraštva vsaj naglasne pesniške poze ne zavzel. To je blasfemija umetnosti!

p »Preveč popustljivi«. »Alldeutsches Tagblatt« odobruje postopanje štajerskih Nemcev nasproti Slovencem in pravi, da so bili nasproti našemu »razbojništvu« le preveč popustljivi in da je bilo to napačno. List valj krivdo, da so mnoga »nemška« mesta in trgi v jugoslovanskih rokah na njih nemarnost samo. Imenuje jih počasneže, politike zaključev moke in devetkratne modrijane. Zdaj podpihuje tudi štajerce, naj gredo nad Slovence, češ: Kaj se je pa Korošcem od strani entente zgodilo, če so se uprli proti Slovencem? Odgovarja: Nič! — Torej: entente se ne boji. Ta jih po njih mislih ne bo kaznovala. To je tedaj znamenje, da se smejo roparske tolpe vsuti po štajerskem in delati grozodejstva. Sicer pa, naj kar poskusijo! Plačilo od entente jim še pride, pa tako, da se bodo čudili! Če Viljem in Hindenburg v štirih letih groze in potokih slovanske krvi nista rešila Nemčije, list za psovke. »Alldeutsches Tagblatt« je tudi ne bo. Toliko krika radi mariborskih dogodkov, ki so jih izvedli s silo — mi smo pa imeli te dogodke, ko nismo niti zhnili, skozi štiri leta za nemški imperializem. Zakaj so naši domovi brez mnogih sinov in očetov? Zato, ker smo bili kruti in z bičem prisiljeni, graditi trohobno stavbo nemške lakomnosti.

Zena.

Ž Za izobrazbo kmetijskega ženstva. V sedanjih dneh vsesplošne tekme med narodi in sloji ter posamezniki se bolj nego prej opazja in neprijetno občuti vsaka zaostalost. Zato ni čudno, da so se začeli kmetijski strokovnjaki lotevati z vso vne- mo tudi »ženskega vprašanja« na kmetih, vsaj v kolikor tiče izobrazbe gospodinje. In to posebno tam, kjer je zaostalost največja in potreba odpomoči očividnejša. Ta-

ko se je na primer v hrvatskih listih oglašilo že več kmetijskih strokovnjakov z zahtevo, naj merodajni činitelji kaj več store za izobrazbo kmetijskega ženstva. Med drugimi piše ing. Ivo Zoričić v »Jugu« žena more več iznesti iz hiše v predpasniku, nego more mož z vozom navoziti v hišo. Ta narodni pregovor zelo točno in stvarno označuje važnost in pomen žene v hiši, v domačem gospodarstvu. Mi dose- daj nismo prav nič storili, da bi bili to ženo duševno dvignili. Dokler so obstojale hišne zadruge, se je dekle pod vodstvom izkušenih starejših žena in ob kritiki dru- gih ženskih in moških članov družine vse- mu potrebnemu dokaj priučila, odkar pa so se zadruge razdelile, so ostale posame- zne ženske več ali manj prepuščene same sebi ter so duševno zelo nazadovale. Da- nes je zelo mnogo hiš, kjer gospodinja ne zna speči niti dobrega kruha, a kamo-li skuhati kake boljše jedi. Red in snaga sta v naših kmetijskih domovih silno redka gosta. Katera kmetijska gospodinja zna kr- pati, da bi bilo komu podobno? V Liki sem videl »sivo« surovo maslo. Siva bar- va prihaja od pepela, ki pokriva toplje- no mleko. V Slavoniji sem mnogokrat vi- del, koliko kmetijska gospodinja porabi masla, moka, sladkorja, jaje in mleka, da napravi kolač, a ko je gotov, je tak, da ga ne moreš jesti. Neštetokrat sem na deželi naletel na kruh, ki ni bil ne pravilno ume- šen ne pečen. Pa vrtovi po naših selih! Na njih najdeš ubite lonce in drugo zavr- ženo šaro, ki jo preraščajo koprive. Pe- tersilja, redkve, zelene, ohrovt, čebule, česna in podobne zelenjave pa bi na njih zastoj iskal. Videl sem mnogo naših kmečkih domov, v katerih nimajo niti po- štene postelje; vsa družina leži na starih cunjah ter se odeva s suknjami in konj- skimi odejami. A temu ni krivo siroma- štvo, ampak zanikarnost in nepoučenost gospodinje. Ako zaide v hišo na kosilo ali večerjo gosposki človek, potem pripravi gospodinja toliko jedi, da bi zadostovalo za desetorico. Ako pripomniš, da je vsega preveč, ti redno odgovori: »V naši hiši je, hvala Bogu, vsega dovolj, ni nam treba štediti.« Jasno je, da gospodinja, kakršna je danes, ne more biti možu pomočnica v pridobivanju, marveč razsipa še tisto, kar on pridobi. Tako se nam izgublja leto za letom veliko narodnega premoženja. Oz- lovoljen nad nesposobnostjo svoje žene potem tudi mož izgubi veselje do dela in zanemarja gospodarstvo. Dolžnost držav- ne oblasti in cele družbe je, da stori vse potrebno, da se tudi kmetiskemu ženstvu odpre pot v šolo, katere glavna naloga bodi gospodinjinski pouk. — To-le si smemo tudi pri nas vtakniti za ogledalo!

Po svetu.

s Nove poštné znamke. Doslej so se splošno poštné znamke malo spremenile, skoraj po vseh narodnih državah so jih sprva pretiskali in jih tako uporabljali. V Lubornilu na Poljskem so bili izdali prav posebne, preproste znamke za mesto sa- mo. Na Češkem so izšle znamke s podobo Hradšina v vseh vrednostih. Pri nas je tudi izšla cela vrsta znamk, ki so zdaj v

prometu. Na Hrvatskem pa so bili izdali znamke v spomin samostojnosti, ki pa so bile samo en dan v prometu. Na njih je bil naslikan klečeč suženj, ki je zdrobil verige. Špekulanti delajo s temi znamkami: strašno kupčijo, za štiri znamke že zahtevajo 100 kron. Časopisne znamke v Bosni predstavljajo mlado Bosanko s fesom na glavi, in so modre barve. Češke časopisne znamke predstavljajo belega orla z navzgor razprtimi peroti. V zasedenem ozemlju pa rabijo italijanske poštne znamke, ki so pretiskane z »Venezia Giulia«.

s Rooseveltova oporoka. Roosevelt je zapustil amerškemu Rdečemu križu 34 tisoč 500 frankov iz svoje Noblove nagrade. Ta vsota naj se porabi za podporo onega dela Francije, ki je najbližji kraju, kjer leži njegov sin, ki je bil padel v zračnih bojih ob Aisne, pokopan.

s Pšenice se boje. V angleškem strokovnem listu »Cora Trade News« pišejo, da bo žetev l. 1919. preplavila in zakopala Ameriko v pšenico. Z visokimi cenami, pogodbami in živo propagando so Združene države dosegle, da se je obdelala in obsejala s pšenico tako ogromna površina zemlje, da bo dežela v šestih mesecih, ako bo letina količjak ugodna, naravnost zasnežena s pšenico. Državi preti finančna kriza, ker se je obvezala farmerjem za tako visoko ceno, da bo morala šteti za pšenico približno 12 milijard kron. Sedaj je pa treba računati, da bodo tudi Argentina, Avstralija, Kanada in Indija pridelale toliko pšenice, da bodo mogle pokriti potrebe vseh uvoznih dežel. Tako ntegne Amerika ostati brez enega samega kupca za ogromne množine svoje pšenice, neglede na to, da bo morala država trpeti razliko med cenami na svetovnem trgu in ceno, ki jo je obljubila farmerjem. — Ali je čudno na tem svetu: milijoni in milijoni se stradajo ali bolje: stradamo kruha, pa nam dalekovidni ljudje že prorokujejo, da nas čaka v bližnji bodočnosti druga, ravno nasprotna nevarnost: da se zadušimo v pšenici. No, če se bomo pretolkli skozi lakoto, se bomo že še »prejedli« tudi skozi preobilje! Da bi le že skoro prišla nad nas ta »nesreča«!

s Tla so bila prevročna vojaškemu poveljniku v Ofenfestu g. generalu Lukachichu, ki je v omenjenem okraju spravil po prekem sodu precej ljudi s sveta. Zdaj je namreč dognala preiskava, da način in izvršitev obsodbe nista odgovarjala predpisanim postavam. V teku omenjene preiskave pa jo je pobral general s svojo družino iz mesta, tako da ga ne morejo nikjer dobiti. Bal se je ljudske sodbe.

s Brezposelnost se izplača. Brezposelni delavec v Berlinu je izračunal: Jaz dobim 6 × 8 tedaj 48 mark podpore za brezposelnost, moja žena 6 × 1'50 = 22'50 mark, to je skupaj 79'50 mark. Pa bom potem delal za 70 mark! — Tako je računal in šel svojo pot; saj je boljše plačan, če ne dela, kot pa če si poišče službo.

s Smešno je, kako so Berlinci hudi nad špartakovce, seve da iz same gole meščanske bojazni. V Friedenau je zaklicala neka ženska: »Živijo Liebknecht!« Ljudstvo je planilo nanjo, jo temeljito raz-

galilo, vpognilo čez kolena in jo kaznovalo po starodavni pedagoški navadi.

s Kraljev humor. Še se dobi kneze, ki imajo humor. Tako pripovedujejo sedaj listi iz Kopenhagena lepo dogodbico o kralju Kristijan iz Danskega. Na neki pojedini se je pogovarjal s številom zastopnikov trgovine in industrije in gospodje so se kaj živo pritoževali nad slabimi časi. Znani veliki trgovec je globoko vzdihnil: »Časi so res grozoviti!« — »Popolnoma prav!« je pritrldil kralj, »posebno za ljudi moje vrste...«

s V Berlinu je tema. Pa ne samo na ulicah. Povsodi, povsodi! Pred nekaj dnevi so naenkrat ugasnile električne luči po vseh stanovanjih v Berlinu in isti hip so se zavile tudi ulice v neprodarno temo. In to se je zgodilo med šesto in sedmo uro, ko so še vsi ljudje na nogah. Telefon so kar oblegali. Ker se niso ljudje videli, so se hoteli vsaj slišati. Pa kaj! Tudi telefon ni deloval. Delavci pri električni centrali so stavkali, ker niso hoteli ugoditi njih zahtevam. Lepo so jim zagodli!

s Kup denarja. O Heriju Fordu, tem znanem tovarnarju avtomobilov v Ameriki, ki je izdeloval male Ford-avtomobile za 350 dolarjev, katere je imel že vsak navaden človek, pripovedujejo to-le anekdoto: Ko se je peljal nekoč po Kanadi, je zadel na nekega avtomobilista, ki je potreboval pomoči. Gospod Ford je slekel sukno in se spravil na delo. Ko je bil avtomobil zopet v redu, mu je hotel podariti hvaležni šofer dolar napitnine. »Hvala, ne rabim denarja,« mu je odgovoril ta. »Vi ste vendar zame delali.« — »Vseeno. Odložite dolar, jaz imam denarja dovolj.« — »Kaj, vi imate dovolj denarja?« — »Na kupe ga imam.« — »Kaj? Na kupe imate denarja? Čemu za vraga se pa potem vozite v Fordovem avtomobilu po svetu?« — Premajhen se mu je zdel.

s Švedski humor. Nem berač. Nek stari tat je sklenil, da bo pričel živeti pošteno, dobil je neko pismo, s katerim je pričel beračiti od lokala do lokala. Ko je prišel v neko kavarno, je dal pismo blagajničarki in jo pozdravil s poklonom: »Dober dan!« Začudena blagajničarka: »Toda v pismu stoji, da ste vi nemi in tu vas slišim reči: Dober dan?« — Berač se je prestrašil, obstal v zadregi, pa je prišel kmalu zopet k sapi: »Da,« je dejal, »ampak to je tudi edina beseda, ki je zamorem reči.«

s D'Annunzio — kaznovan. Ta znani laški pesnik, ki je postal zadnji čas pravi hujskač in vojni pustolovec, je napisal oster članek proti francoskim simpatijam do Slovanov. Zdaj pa péročajo, da njegovih dram na francoskih odrih ne bodo predstavljali tako dolgo, dokler ne prekliče tega, kar je napisal.

s Plesalka Wasmomda, ki je bila pred tremi leti izgnana iz Dunaja, se je zopet vrnila iz Lvova na Dunaj in se hotela podati od tu v Prago, kjer nastopi službo v varijeteju Lucerna. Aretirali so jo v hotelu. Izgovarjala se je, da je samo za hip izstopila, ker rabi potni list in da so sedaj vendar prejšnje obsodbe in postave neveljavne. Sodnik jo je poučil, da je v zmoti

in jo je obsodil na deset dni ječe. — Čemu je bila izgnana, pa časopisi ne povedo.

s Znova aretirani morilec. Pred letom sta umorila v Pragi dva znana tatova Wolf in Pechan gospo Nepomucki in ji oropala stanovanje. Policija ju je zasledila in izročila sodišču. Wolf je bil obsojen v smrt na vešalih, Pechan pa, ki še ni bil 20 let star, na 12 let težke ječe. Ko pa se je začela revolucija, se je Pechanu posrečilo uiti. Klatil se je dolgo po vseh krajih Češke in Moravske. Te dni pa so ga zasledili, da se nahaja v 28. pešpolku kot navaden vojak. Razume se, da so mu slekli vojaško sukno in mu oblekli kaznilniško raševino.

s Sleparije v Parizu. V Parizu se je vršila zadnje čase velika sleparija s ponarejenimi broncenimi izdelki slavnega slikarja in kiparja Rodina, kar je donajalo naravnost velikanske vsote, zakaj dela so bila ponarejena s tako spretnostjo, da so strokovnjaki težko dognali sleparijo. V to stvar je bilo zapletenih več slavnih sodobnih slikarjev, izmed katerih so štiri zapli. — Nekatere stvari so prodali za ceno od 30 do 100 tisoč frankov. — Danes pa res že vse sleparil

s Ljubezenska drama. V nekem hotelu v 15. okraju na Dunaju so našli mesarja Johanna Brockmayerja in 22 letno Hanzi Schneider v grozovitem stanju. Prerezala sta si bila žile na levi roki in malone popolnoma izkravavala. Bila sta zaročeni par, a njuni poroki so se stavile velike zapreke, tako, da sta se odločila izvršiti to strašno dejanje, ki pretrese vsakogar. Ranjena sta smrtno.

s Umorjena in oropana starka. V Edelstandenu na Štajerskem je bila napadena 74 letna hišna posestnica Julija Hubman in udarjena s sekuro na zadnji del glave, da je ostala na mestu mrtva. Storitci so ji pobrali živež, obleko in 2000 K čistega denarja. V tem času se je klatil v dotičnem kraju neki mlad mož, ki je dejal, da je hišni posestnik in kupčevalec z živino. Dejal je, da je iz Gradca, kamor so po umoru orožniki brzojavili opis njegove osebe. Na podlagi tega opisa je aretirala graška policija 23letnega Franca Černeca ravno v trenutku, ko je hotel obiskati 22 letno natakario Julijo Schweintzer. Pri Julki so napravili hišno preiskavo in dobili pri nji oropano obleko in slanino, ki je bila ukradena starki. Černec je priznal, da je pri dejanju pomagal. Rekel pa je, da sta bila dogovorjena za umor z bratom natakario Johanom, kateri jo je umoril. Julka in njen brat pa sta bila ta čas že pobegnula iz Gradca, in sicer na Dunaj, kjer so ju kmalu prijeli. V tem pa je došla vest, da je Černec priznal, da je izvršil umor sam, da jo je pa oropal Schweintzer. Tudi Julka je neposredno deležna umora.

s Ameriški krčmarji postanejo reveži. V Ameriki stopi v kratkem v polno moč zakon, ki prepoveduje izdelovanje in prodajo vseh alkoholnih pijač. Posledica tega bo, da bo zaprtih 116.000 gostiln, 223 tovarnen in 992 pivovaren. V teh je vložnih 1.294.000 dolarjev. 749.418 nameščenecv bo brez dela. Kaj briga Ameriko! Ona ima denarja dovolj. Kdor bo hotel piti, bo prišel k nam. Naši ljudje se pa morda ne bodo toliko izseljevali.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.
(Dalje.)

A naš Anglež je naredil kakor koza, ki se pase najraje po nevarnih krajih. Avtomobil je zavozil na most, a tako, da je levo kolo šlo izven varstvenega hloda, čisto ob robu. Le par prstov na levo in ne vem, koliko vode bi bil popil, če se je ne bi bil, kar bi bilo verjetno, napil za vedno.

Karabinjeri so vpili na vso moč na obeh straneh: Attenzione, attenzione (Pozor!)! Guardi, che casca, guardi guardi! (Glejte, da pada (avtomobil) glejte, glejte. Kar sapà mi je zastala, zamizal sem in čakal, da se zgodi, če ni drugače.

Anglež pa je vlekel cigareto. Niti najmanj ga ni razburjalo vpitje karabinjerjev.

Pa čemu? Saj če bi se kaj pripetilo, bi bil on edini, ki ne bi pil.

V zanjem trenutku se je avtomobil zopet nagnil, zadnje kolo je telebnilo na levo navzdol, a k sreči se je ujelo že na suho, bili smo rešeni.

Videl sem zadnjikrat oni večer vseh devet avtomobilov. Naš je bil zadnji, desetega ni bilo nikjer.

Po kratki serpentinii so škrebotali navzgor a čez pet minut so izginili vsi, naš pa je stal sredi neke poljane, na cesti, ki je nihče ni poznal, v smeri, za katero nihče ni vedel.

Ni me več dosti brigalo, kje smo in kam gremo, postal sem bil kljub mrazu brezčuten, zija sem v votlo temo in ni se mi ljubilo, da bi vprašal svojega soseda: Koj misliš, kaj praviš?

Angleški šofer je bil izstopil, prižgal si cigareto in je stal pred avtomobilom.

Od daleč smo začuli ropot voza. Prihajal je vedno bliže in ko je smuknil mimo našega kamijona, se je oglasil Anglež obupno kot glas vpijočega v puščavi: »Treviso«!

»No, je bil odgovor iz teme »altra direzione«! In naš šofer je zopet sedel k volanti, zahreščalo je pod nami, avtomobil se je obračal v smer, odkoder smo bili prišli. In zdirjali smo nazaj proti Pijavi iskat prave poti.

Čez nekaj časa smo zopet obstali. Bili smo nekje, na neznanem potu kakor prej.

In tako smo vozarili semtertja tri do bele ure, predno smo zopet našli pravo pot proti Trevizu.

Vselej pa, ko smo obstali, se je odigral isti prizor. Šofer je izstopil in si zapalil cigareto. In ko je prišlo mimo kako vozilo, je zagojsal (besede ni v Pletersniku, pomeni pa: počasi, zategnjeno zavpiti) svoj: Trevizo!

Če je bil odgovor: Si (da), smo šli naprej, če je rekel: No (ne), smo šli nazaj, da najdemo pravo pot.

To se je ponavljalo do poldvanajste ure zvečer. Počasi so se začele od daleč svetlikati brljave luči, zaslutili smo z veseljem v arcu in v želodcu, da se bližamo cilju, katerega smo si bili stavili v Trstu že zjutraj ob desetih.

Ob tri četrti na polnoči smo se ustavili pred razsvetljeno hišo.

Ko smo izstopili, sem naletel takoj na našega zaščitnika in poveljnika gospoda Mac Farlena. Vprašal sem ga, kje smo, in hotel sem vedeti, kaj pomeni hiša z razsvetljenimi okni. Povedal mi je, da je za ta dan naša pot končana, ker smo v Trevizu, in da je hiša z razsvetljenimi okni angleška vojašnica, kjer bomo ta večer prenočili.

Vzeli smo vsak svojo robo in sledili angleškemu častniku, ki nam je bil prišel nasproti.

(Dalje.)

Aprovizacija.

a Raztopljen jedilni loj za VII. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za VII. okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 3. februarja, pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: dopoldne od 8 do 9 št. 1 do 200, od 9 do 10 št. 201 do 400, od 10 do 11 št. 401 do konca. Vsaka stranka dobi po $\frac{1}{2}$ kg jedilnega loja; kilogram stane 12 K.

a Raztopljen jedilni loj za VIII. in IX. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za VIII. in IX. okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 3. februarja, pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: VIII. okraj popoldne od 2 do pol 4, IX. okraj od pol 4 do 5. Vsaka stranka dobi po $\frac{1}{2}$ kg jedilnega loja; kilogram stane 12 kron.

a Raztopljen jedilni loj za I. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za I. okraj v torek, dne 4. februarja, pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: od 8 do 9 št. 1 do 320, od 9 do 10 št. 321 do 640, od 10 do 11 št. 641 do konca. Vsaka stranka dobi po $\frac{1}{2}$ kg jedilnega loja; kilogram stane 12 K.

a Raztopljen jedilni loj za II. okraj. Mestna aprovizacija bo oddajala loj za II. okraj v torek, dne 4. februarja, pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: popoldne od 2 do 3 št. 1 do 500, od 3 do 4 št. 501 do 1000, od 4 do 5 št. 1001 do konca. Vsaka stranka dobi po $\frac{1}{2}$ kg jedilnega loja; kilogram stane 12 K.

Prodajam dve breji kozi

Več se poižve v Horarjah na Tržaski cesti 51.

Suhe gobe

kupuje vedno in v vsaki množini

M. RANT, Kranj

največja jugoslovanska izvozna trgovina suhih gob,
ki obstoji že nad 32 let.

a Prodajalci sladkorja mestne aprovizacije se vabijo, da se zgiase dne 3., 4. in 5. februarja v sladkorni centrali pri g. ravnatelju Lileku radi nakazila sladkorja.

a Krušne komisije bodo uradovale v četrtek, dne 6. februarja, od 8. do pol 1. ure popoldne. Izdajale se bodo nakaznice za sladkor. Kdor ne more sam h komisiji po karte, naj izroči svojo legitimacijo kaki drugi stranki, ker se zamudnikom izkaznice na magistratu ne bodo izdajale. Strankam bi bilo najbolje ustrezno, če pride za celo hišo le ena stranka po karte, ker se s tem strankam in komisijam prihrani precej dela in časa.

a Premog na beje izkaznice za peči v I., II., IV., VI. in X. okraju se bodo oddajali po sledečem redu: In vsak drugi odrezek izkaznic za peči se dobi 50 kg premoga, ki stane 6 K 20 vin., in sicer: v I. okraju: pri Strupiju, Radeckega cesta 14, na št. 1 in 2 dne 3. febr. popoldne, na št. 3 in 4 dne 3. febr. popoldne, na št. 5 in 6 dne 4. febr. dop.; pri Požlepu, Komenskega ulica 21; na št. 7 in 8 dne 3. februarja dop., na št. 9 in 10 dne 3. febr. pop., na št. 11 dne 4. febr. popoldne; v II. okraju pri Pleškotu, Hrenova ulica 12, na št. 1 in 2 dne 3. febr. popoldne, na št. 3 in 4 dne 3. februarja popoldne, na št. 5 in 6 dne 4. febr. popoldne, na št. 7 in 8 dne 4. febr. popoldne, na št. 9 in 10 dne 5. febr. popoldne, na št. 11 in 12 dne 5. febr. popoldne, na št. 13 dne 6. februarja dop.; pri Komarju, Krakovska ul. 13, na št. 14 in 15 dne 3. februarja popoldne, na št. 16 in 17 dne 3. febr. popoldne; v IV. okr. v mestnem skladišču pri Narodnem domu. Premog se plača v stražnici na magistratu, srednja hiša, pritiče na levo, in sicer: stranke z izkaznicami št. 1, 2 in 3 dne 3. febr. popoldne, št. 4, 5 in 6 dne 4. febr. popoldne, št. 7, 8 in 9 dne 5. februarja popoldne, št. 10, 11 in 12 dne 6. februarja popoldne, št. 13, 14 in 15 dne 7. februarja popoldne, št. 16 dne 8. febr. popoldne, vsakokrat od 8. do 10. ure popoldne. Premogovne karte morajo stranke prinesiti s seboj. S temi potrdili o plačilu se dobi potem premog v skladišču pri Narodnem domu, in sicer tisti dan popoldne, ki bode označen na potrdilu magistrata; v VI. okraju pri Lampertu, Krakovska ulica, na št. 1 in 2 dne 3. febr. popoldne, na št. 3 in 4 dne 3. febr. popoldne, na št. 5 in 6 dne 4. febr. popoldne; pri Uherju, Slomškova ulica 12, na št. 7 in 8 dne 3. febr. popoldne, na št. 9 in 10 dne 3. februarja popoldne, na št. 11 in 12 dne 4. febr. popoldne; pri Trdini, Slomškova ulica 21, na št. 13 in 14 dne 3. febr. popoldne, na št. 15 dne 3. febr. popoldne; v X. okraju pri Ungerju, Kranjska stavbena družba, na št. 1 in 2 dne 3. febr. popoldne, na št. 3 in 4 dne 3. februarja popoldne, na št. 5 in 6 dne 4. febr. popoldne, na št. 7 in 8 dne 4. febr. popoldne, na št. 9 in 10 dne 5. febr. popoldne, na št. 11 in 12 dne 5. febr. popoldne. — Po končani prodaji morajo trgovci takoj naznaniti ostanek premoga in predložiti premogovne odrezke, ker se jim bode sicer naložila globa.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slavnate čevlje (šolne), predprazničke, slavnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikov,
Stek p. Domžale.

Tovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

I. Jugoslovanski anonimen in informacni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5

Bencin-motor

popolno-
ma nov,
se vsled smrti
lastnika

== po ugodni ceni prodaja. ==

Naslov pove: Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Franč. nabr. 5

I. Jugoslovanski anonimen in informacni zavod Beseljak & Rožanc, Ljubljana, Frančevo nabrežje 5

Motor

Istotam se pro-
dajo štedilniki.na bencin, oziroma
na surovo olje, se

ceno prodaja. Ljubljana, Marije Terez. cesta 6.

Ugrabljena dediščina.

Kriminalen roman. Napisal Rihard Dallas.

(Konec.)

Ko sva prišla v klub, sem izbral eno prazno sobo in mu dejal, naj vstopi. Toda, da bi ne zapazil na njem kako začudenje, je pristopil k mizi, pozvonil natakarku in se spustil na stol. To je bilo njegovo navadno obnašanje v klubu. Nobene spremembe nisem opazil na njem.

»Jaz bi kaj pil,« je dejal, »hočete piti z menoj?«

»Ne,« sem dejal na kratko.

»Kot vam je drago,« je dejal in nacočil čašo konjaka.

Dokler je čakal na pijačo, je tolkel po mizi, jaz sem se naslonil na kamin in sem skušal, biti tako miren kot on. Moja simpatija in nagnjenje do Litela je izginilo. Trd in neupogljiv človek mu je zrl v oči in čakal, da spregovori.

Ko je prinesel natakark konjak, ga je Litel nafil v čašo in zaprl vrata za natakarkem, da sva bila sama. Pogledala sva si v obraze. Razumela sva se.

»Kaj mi imate povedati?« je vprašal.

Ničesar nisem mogel opaziti na njem, kar bi pričalo o kakem vznemirjenju. Priblizal sem se čisto k njemu.

»Vi ste umorili Arturja Hvajta,« sem dejal.

»Vi ste poblazneli,« je kliknil on.

»Jaz govorim resnico,« sem dejal s strogim glasom. »Vi to veste!«

»Vaši dokazil,« je dejal on.

»Evo jih!« sem mu vrgel Milesovo izjavo. Preberite in videli boste, da za Vas ni rešitve.

Razmišljal je; nato je polagoma vzel spis v roko. Zardel je, jaz sem pobledel in trepetal. Naenkrat mi je podal roko, jaz sem segel vanjo:

»Vse je dobro, Dallas —« je spregovoril. Obrnil sem glavo od njega in nisem spregovoril. Ko sem se ozrl, ga ni bilo več.

Nikdar več ga nisem videl. Drugo jutro sem prejel naslednje pismo:

»Vi imate prav; vaša vztrajnost je dosegla svoj cilj — a v kateri namen? Hvajt je mrtev, Winters je mrtev in jaz bom mrtev čez nekaj ur. Tragedija sama na sebi je končana. Ni mi žal, niti vam ne predbacivam uloge, ki ste jo igrali v ti drami. Morda bi živel še kako leto, a to bi morda ne bilo po moji želji. Moje življenje je dolgo šestdeset let in ta leta niso bila tako brezdnela, da bi mi moglo biti žal za teh par let. Svet mi dolguje malo hvale, a jaz njemu manje.

Želim, da bi ohranil spomin mojih prijateljev name tak, kot je bil, blag in naklonjen. Ne bi želel tega, a vse, kar ostavljam, je blagonaklonjenost nekaterih ljudi in ne želim, da bi bili kruto razočarani.

Za vas sem morilec. To je strašna beseda, a resnica je. Vedno sem bil istega mnenja kot drugi, a v tem slučaju ni tako. Vem, kako bi se glasil njihov pravorek in jaz ga priznam.

Bil sem orodje, ki je Hvajtu zadalo smrt, kot bom orodje za svojo smrt. Misel za obe dejanji je potekla prvotno od Hvajta. Da bi bila imela midva drugačen temperament, bi bila stvar izšla drugače. Pa ker je bil storjen prvi korak, je moralo biti tako. On je bil manj nesrečen, ko smo ga videli ono jutro, pa tudi jaz bom mirnejši, ko me boste zagledali zopet.

Nel Prav nikdar nisem začutil vesti radi Hvajtove smrti, kot mi je tudi zame vseeno. Pri Wintersu je bilo drugače. Ubogi mladenič! On je moral preživeti težke dni, in četudi je bil potepuh in pijanec, ni bil zmožen zločina, ki so ga dolžili in ki je v svojih posledicah skrajšal njegovo življenje. Lahko vam rečem, da sem se bil krepko odločil, da ga rešim vislic, če bi prišlo do tega. Toda bil sem slabič vseeno.

Z Wintersovo smrtjo je onemogočeno,

da bi kaj stori zanj. Niti obveznosti nimam radi tega več. Bilo bi donkišotstvo, da bi žrtvoval svoje življenje za moža, ki ga ni več. Nič več ne bi mogel koristiti.

Ne vem, zakaj Vam pišem vse to. Morda zato, ker čuti vsakdo, kadar se bliža njegov konec, potrebo, da se razodene. A da ni nihče o tem niti slutil, bi se bil boril proti svojim bližnjim; zdaj je boj dovršen, zmagali so oni. V zadnjem času nisem mogel živeti med njimi. Prezrl sem njih zakon in napravil svojega, ki je podlegel, njih zakon pa je zmagal. To ni zato, da bi bil morda moj zakon nelogičen in nemoralen, samo zato, ker oni mojega zakona ne priznajo.

Vprašam se samo, če sem nedosleden, ali ne morem več logično misliti? Če je temu tako, bi mogel biti razlog ta, da bližina smrti mračni človekov duha, a pri meni ni tako. Jaz gledam smrti v oči s popolno močjo svojega duha in mislim, da vem več, nego drugi, ki se me je dotaknila slutnja neznanega.

Ko sedim tu in čaka smrt name, vidim vse stvari v takem sijaju in jasnosti, da bi rad živel še dalje. Toda zdaj je prepozno. Jutrišnji dan bi mi mogel prinesiti propast in sramoto. Raje smrt! Smrt sama na sebi ni zlo, to je moje mnenje.

Pozno je in pismo mora iti na pošto. Zato vam povem na kratko, kaj sem delal ono noč in kako sem prišel do tega, da sem postal morilec. Potem bom končal z vsem.

Jaz sem napravil oporoko starega Wintersa in jo potem spremenil tako, da je dobil Hvajt mesto deset tisoč sto tisoč, za kar me je bil Hvajt obiskal in naprosil. V plačilo sem dobil del te vsote jaz. Potreboval sem denarja, in če se zgodi to možu v mojih letih, je to težka stvar. Stvar bi se ne bila tako končala, če bi bil imel Hvajt bolj trdo vest. Spomin na sleparijo ga je silno mučil od dne do dne in vedel sem, da bo nekoč izdal vse. Nisem ga mislil ubiti, niti ono noč ne, ko sem šel od njega in pripravil vrata tako, da so se dala odpreti tudi od zunaj. Ko sem se vrnil nazaj, sem ga hotel samo pregovarjati in mu stvar izbiti iz glave, kot sem storil to že nešteto krat. Ko sem pa prišel v njegovo sobo in ga našel samega sredi nočne samote, spečega na divanu, mi je padlo na misel... To je bila najlažja in najhitrejša pot.

Pokril sem kapo in ogrnil plašč, vzel bankovce, ki so ležali na mizi in šel. Plašč sem pustil na stanovanju gospodične Stan-tonove, a pozabil sem kapo in odšel na kolodvor ter se peljal domov. Ko sem prišel drugo jutro v Hvajtovo sobo, sem porabil priliko, ko sem stal pri truplu, da sem vrgel kapo za divan. Mislim sem s tem zabrisati sled za menoj. To je vse.

Še bi vam lahko povedal o vzrokih več, o mojem duševnem boju prej in pozneje, a ne bi imelo smisla. Poleg tega pa sem truden.

Ohranite me v prijateljskem spominu, če morete. Jaz sem vas ljubil.

Izdajatelj konsorcijski "Večernega lista".

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.